

بیست تجربه بخوانیم

برای آنها که می نویسند (۱)

پیرایش و ویرایش نوشته

محمد قرایی

اسفند ۱۳۹۹

فهرست:

روش واژه‌سازی

رازهای کوتاه‌نویسی

بی تمرکز نوشتن

کاربردهای نادرست عبارات

ضمن... اشاره.....

تکرار بی‌علت

بی توجهی به معانی کلمات

پرهیز از خنثی نویسی

توجه به بار واژه‌ها

اضافه‌های پیاپی

درست ترجمه کردن

مکان نویسنده

جایگزین‌های فارسی

حذف الف و لام اضافی

سخن آغاز

آنچه پیش روی شماست گردآورده‌ای است از برخی ویرایش‌ها و پیراستاری‌ها که در نوشته‌های خبری یا گزارش‌های برخی دوستان در طول یکی دو سال انجام شده و برای تجربه شما گردآوری شده است.

با دقت در این ویراگری‌ها می‌توانید به رازهای نوشتن به شکلی هوشمند پی ببرید. زیرا هم‌چنان که می‌دانید نوشتن مثل هر حرفه دیگری می‌تواند بصورت عمومی و غیرحرفه‌ای صورت گیرد. از اسب‌سواری که فقط بر روی اسب سوار می‌شود و مسیری را می‌پیماید تا سوارکاری که با اسب خود روش‌های گوناگونی از ابتکارات را انجام می‌دهد. هم‌چنین رانندگی و....

انسان‌ها همه می‌نویسند. اما درصد هوشمندنویسی در آنها متفاوت است. هر چه بیشتر به رموز نوشتن آشناشویم و نوشته را تراش بدهیم می‌توانیم نوشته‌ای درست‌تر داشته باشیم که افراد از خواندن آن هم زودتر به مفهوم پی‌برند و هم از آن با احساس راحتی لذت ببرند.

در ابتدای این نوشته یک بحث هم اضافه شده بنام: چرا باید زبان فارسی بماند. امیدواریم این مجموعه که نخستین شماره این تجارب است مورد استفاده شما قرار گیرد.

بخش اول

چرا زبان فارسی باید بماند؟

رفتن.

تا کنون از بن گذشته این مصدر، یعنی از «رفت» با استفاده از پیشوندها واژه‌هایی داشتیم: پیشرفت. برون‌رفت. دررفت (یعنی محصول یا درآمد)

با افزودن پیشوندهای دیگر می‌توانیم واژه‌های بیشتری بدست بیاوریم هم‌چون: پس‌رفت، فرارفت، فرورفت. درون‌رفت. ...

با افزودن پسوندها یا واژه‌هایی دیگر به آن باز هم واژگان تازه‌ای ساخته شده چون: رفتار، رفتگان.

این تازه بن گذشته «رفتن» یعنی رفت بود. همین کار را با بن حال آن یعنی «رو» می‌توان کرد: پیش‌رو، دررو، پس‌رو، فرارونده، فرورونده، روا...

حال باید پرسید چرا این کوشش لازم است؟ مگر امروز زبان ما آماج تهدید است؟

این پرسشی است پیش روی هر ایرانی. هر ایرانی که به ایران و به هویت ایرانی خود و به ارزش‌ها و فرهنگ سرشار و ارزشمند این سرزمین و ادبیات

و چهره‌های آن، و به آثار آن از جمله به رودکی، فردوسی، ابن سینا، غزالی، بیهقی، مولانا، عطار، حافظ، سعدی، نیما، کسروی و و تا امروز به هدایت، مشیری، شاملو، فروغ و سهرابش علاقمند است.

پاسخ این است که امروزه برای همهٔ زبان‌ها مسألهٔ «بودن» مطرح شده است. همهٔ زبانهای جهان با این تهدید برای زبان خود روبرویند؛ و روند پس‌رفت و نابودی زبان‌ها در کل جهان مطرح هست. طبق پژوهش‌های ادیبان، از چهارپنج قرن پیش در آستانهٔ قرن پانزدهم، حدود چهارده هزار زبان وجود داشته. اما از آن زبان‌ها اکنون حدود پنج هزار زبان باقی مانده. پیش‌بینی هم شده که بسیاری از این زبان‌های باقیمانده در حال نابودی هستند و ممکن است تا پایان قرن بیست و یکم صد تا از کل آن باقی بماند.

واقعیت این است که در چند قرن گذشته و قدرت گرفتن غرب، و بویژه پیدایش شبکهٔ مجازی جهانی، چیره شدن زبان انگلیسی در سطح جهان به تهدید تبدیل شده. زندگی در چنین دنیایی یک زبان توانا و پربار می‌خواهد.

البته خود این پیش‌رفت ارتباطات و فضای مجازی، و تارنماهای اینترنت، باعث رشد بسیاری زبان‌ها هم می‌شود. چرا که امکان ترویج آن زبان‌ها هم بیش‌تر می‌شود.

طبق نظر کارشناسان هم اکنون در جهان حدود صد میلیون نفر به زبان فارسی صحبت می کنند. ویژگی زبان فارسی این است که زبان ادبیات است؛ شاید بیشتر از هر زبان دیگری به شعر و ادبیات درآمیخته. شعر و ادبیاتی که بستر فرهنگ و ارزش های غنی و عرفانی است. بنابراین تهدید این زبان افزون بر آن که تهدیدی علیه ایران و ایرانی بودن است، تهدیدی برضد فرهنگ غنی و پربار و ژرف گذشته ایران است.

بخش دوم

جای درست هر عبارت

آیا جای در دوسال گذشته درست است؟

افزایش هزینه‌های لوازم یدکی، کمیسیون، هزینه‌های بیمه، و دیگر مخارج در دو سال گذشته بارها اعتراض رانندگان کامیون و اتوبوس را نیز در پی داشته است.

یا بهتر بود در دوسال گذشته را در اینجا گذاشت:

افزایش هزینه‌های لوازم یدکی، کمیسیون، هزینه‌های بیمه، و دیگر مخارج، بارها اعتراض رانندگان کامیون و اتوبوس را در دو سال گذشته در پی داشته است.

آنچه فرق می‌کند این است که در اولی هزینه‌ها در دوسال گذشته بالا رفته ولی در دومی اعتراض‌ها در دوسال گذشته افزایش داشته.

xxx

آیا در تجمع می‌شود کسی اعتراض کند ولی شعار ندهد؟

هم‌چنین در این جمله آیا واژه ضمن درست به کار برده شده؟:

در این تجمع رانندگان ضمن اعتراض به مصوبه شورای شهر، شعار می‌دادند: «حمل و نقل عمومی، عوارض نداره».

درست:

در این تجمع رانندگان که به مصوبه شورای شهر اعتراض داشتند، شعار می‌دادند: «حمل و نقل عمومی، عوارض نداره.»

xxx

کاربرد نادرست با اشاره

این رانندگان با اشاره به افزایش سه برابری لوازم یدکی، پرداخت عوارض را فشار مضاعف می‌دانند.

درست:

این رانندگان که افزایش سه برابری لوازم یدکی بر زندگیشان فشار بسیاری وارد کرده، پرداخت عوارض را فشار مضاعف می‌دانند.
توضیح: ترکیب با اشاره را وقتی می‌بریم که تنها به چیزی اشاره شده باشد. نه شرح کامل.

xxx

کاربرد نادرست «نماد و عرضه آن»:

تظاهرات اخیر نمادی از قدرت مردم را عرضه نمود.

نماد معمولاً یک جسم است. یا یک لوگو، یا علامت یا پرچم. هم چنین نماد را عرضه نمی کنند.

درست:

نمود بهتر است.

تظاهرات اخیر نمودی از قدرت مردم بود.

xxx

کوتاه نویسی: سه اشتباه در یک جمله

فلانی توسط نیروهای انتظامی جنایتکار با شلیک مستقیم گلوله کشته شد.

درست: فلانی با شلیک نیروی انتظامی کشته شد.

توضیح: نیروی انتظامی که موشک شلیک نمی کند. گلوله شلیک می کند. وقتی می گوئیم شلیک یعنی گلوله بوده. وقتی کشته شده یعنی تیر مستقیم بوده. وقتی می گوئیم نیروی انتظامی شلیک کرد یعنی «توسط» نمی خواهد.

«توسط» یعنی به واسطه ی یک نفر دیگر

توضیح اضافی

مقابل درب فرمانداری رژیم در این شهر تجمع کردند.

کلمه‌ی درب اضافه است. چون کسی که می‌رود جلو فرمانداری اعتراض کند پشت دیوار تظاهرات نمی‌کند. می‌رود جلو در. بعلاوه مقابل فرمانداری کافیهست.

دوست:

مقابل فرمانداری در این شهر تجمع کردند.

بخش سوم

بی توجهی‌ها در نوشته

تکرار بی علت

هم افزایش! هم روزافزون؟

افزایش گرانی روزافزون مواد غذایی منجر به

درست:

افزایش مستمر قیمت مواد غذایی منجر به

xxx

دست‌فروشان به جمع‌آوری بساط دست‌فروشان اعتراض کردند؟!!

دست‌فروشان تبریزی در اعتراض به جمع‌آوری بساط‌های محقر

دست‌فروشان و هم‌چنین در اعتراض به ایجاد بازار شب در میدان نماز تبریز

توسط کارگزاران رژیم در شهرداری تجمع کردند

درست:

دست‌فروشان تبریزی در اعتراض به جمع‌آوری بساط‌های محقرشان و

هم‌چنین در اعتراض

xxx

معلوم نیست «در کجا» تجمع کرده‌اند:

دست‌فروشان تبریزی در اعتراض به جمع‌آوری بساط‌های محقرشان و هم‌چنین در اعتراض به ایجاد بازار شب در میدان نماز تبریز توسط کارگزاران رژیم در شهرداری، تجمع کردند.

درست:

دست‌فروشان تبریزی در اعتراض به جمع‌آوری بساط‌های محقرشان و هم‌چنین در اعتراض به ایجاد بازار شب در میدان نماز تبریز توسط کارگزاران رژیم در شهرداری، در مقابل فلان محل تجمع کردند.

xxx

عملیات خطرناک با عملیات پرخطر فرق دارد!

آیا کاربرد خطرناک در این جمله درست است؟
او با پرشی بسیار خطرناک؛ از چنگ دشمن گریخت.

درست:

او با پرشی بسیار پرخطر؛ از چنگ دشمن گریخت

جمله‌ی اول این طور هم می‌تواند معنی بدهد که او خودش به کار خطرناک دست زده. در حالی که او خطر کرده. و خطر از بیرون برای او وجود داشته.

XXXX

آیا بهتر نیست فاعل را اول بنویسیم؟

در یک دزدی و غارت آشکار، مزدوران نیروی انتظامی خامنه‌ای در چابهار شبانه به انبار چند مغازه لوکس فروشی حمله کردند و همه اجناس آنرا با خود بردند.

درست:

مزدوران نیروی انتظامی خامنه‌ای در یک دزدی و غارت آشکار، در چابهار شبانه به انبار چند مغازه لوکس فروشی حمله کردند و همه اجناس آنرا با خود بردند.

اما اگر جمله به این شکل نوشته شود کوتاه‌تر می‌شود:

درست تر:

مزدوران نیروی انتظامی خامنه‌ای در چابهار شبانه به انبار چند مغازه لوکس فروشی حمله کردند و همه اجناس آن را دزدیده و غارت کردند..

آیا نمایشگاه «برگزار» می‌شود؟

تلویزیون الاخباریه در گزارشی از یک موزه مقاومت ایران در اشرف ۳ گفت: با حضور صدها شخصیت سیاسی بین‌المللی و با حضور گروه‌ها و اعضا و رهبران مجاهدین خلق در اشرف ۳ در تیرانا یک نمایشگاه بزرگی

برگزار شد

درست:

نمایشگاه یا بازگشایی می‌شود یا افتتاح می‌شود. یا از نمایشگاه بازدید

می‌کنند.

xxx

به شرح زیر در رادیو و تلویزیون؟؟

تجمع کنندگان علل تجمع را بشرح زیر توضیح دادند:

خیانت در امانت و سپرده‌های مردمی.....

درست:

باید نوشت این‌طور توضیح دادند

آیا تراکت «حاوی» چیزی است؟

بازنشستگان معترض تراکت‌هایی در دست داشتند که **حاوی** نوشته‌های زیر بود:

درست:

بهتر است بنویسیم: که **روی آن** نوشته بود. یا بیانگر این خواسته‌ها بود. معنای «حاوی» یعنی چیزی را دربرداشتن. از محتوا می‌آید. مثلاً می‌گوییم این جعبه «حاوی» موز است. یعنی محتوای داخل آن موز است. یک پاکت «حاوی» نامه هست. اما یک کاغذ «حاوی» شعار نمی‌شود.

بخش چهارم

اگر می‌خواهید متن را کوتاه کنید

کلمه‌ی روز را می‌توانید از ابتدای اخبار حذف کنید

روز سه شنبه ۲۵ تیر دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس در تهران در اعتراض به...

درست:

سه شنبه ۲۵ تیر دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس...

چون سه شنبه یک روز است. مگر این که تظاهرات در شب باشد.

xxx

بسیاری از کلمات، اضافی است.

دانشجویان ... غذاهای خود را نخورده و سینی‌هایشان را از محل غذاخوری تا ساختمان مرکزی روی زمین چیدند.

معلوم است که غذا مال هر فردی بوده. بنابراین خود لازم نیست. یک نفر که غذاهای دیگران را نمی‌خورد بنابراین ها را اضافه است. سینی هم مال هر فرد

است. پس **یشان** اضافه است. غذاخوری هم یک محل است. پس **محل** اضافه است.

دوست: دانشجویان ... غذا نخورده و سینی‌ها را از غذاخوری تا ساختمان مرکزی روی زمین چیدند.

مثال دیگر کلمه‌ی «شغل»:

آنها به **شغل** کشاورزی مشغول بودند.

دوست:

آنها به کشاورزی مشغول بودند. معلوم است که کشاورزی یک شغل است.

کلمه «نسبت» در این جمله اضافی است:

آنان **نسبت** به طرح تجزیه‌ی ماهشهر که توسط به اصطلاح نماینده‌ی قلبی این شهر داده شده اعتراض کردند

دوست:

آنان به طرح تجزیه‌ی ماهشهر که توسط به اصطلاح نماینده‌ی قلبی این شهر داده شده اعتراض کردند

×××

«سر» اضافه است:

آنها شعارهایی علیه نماینده مجلس ارتجاع سر دادند
دوست:

آنها علیه نماینده نماینده مجلس شعار دادند.

xxx

آیا دو تا «اعتراض» لازم است؟

در اعتراض به اجرای «طرح پیاده راه» در این خیابان تجمع اعتراضی برگزار کردند.

دوست: به اجرای «طرح پیاده راه» اعتراض کردند.

xxx

همیشه جمله معلوم بنویسیم یعنی با فاعل شروع کنیم.

جمله‌ی معلوم بهتر از جمله مجهول است.

فاعلی بهتر از مفعولی است.

جمله مفعولی:

سوخت بر مورد شلیک مستقیم ماموران قرار گرفت و کشته شد.

آیا بهتر نیست جمله به شکل فاعلی بنویسیم؟ اینطور:

دوست:

نیروهای رژیم با شلیک مستقیم آن سوخت بر را کشتند؟

اینطوری دشمن مردم هم تیزتر معرفی می شود

×××

یکبار بعد از نوشتن هر چیز، نوشته خود را بخوانیم:

تجمع کنندگان تجمع کردند!!؟

تجمع کنندگان سپس مقابل مهمان سرای جهانگردی که محل اسکان معاون

استاندار رژیم و هیئت همراه او است، تجمع کردند.

درست:

تجمع کنندگان سپس مقابل مهمان سرای جهانگردی که محل اسکان معاون

استاندار رژیم و هیئت همراه او است، به اعتراض ادامه دادند.

×××

از طرز نوشتن خود در ضربه به دشمن استفاده کنیم:

این خبر را ببینید:

جمعی از معترضان به ادامه فعالیت معدن بوکسیت تاش در مقابل فرمانداری

رژیم در شاهرود تجمع اعتراضی برگزار کردند

خبر بالا از نظر سیاسی خنثی است. یعنی ما در آن طرفداری از مردمی که غارت می شوند نکردیم.

چون به مردم گفتیم: جمعی از معترضان به ادامه فعالیت معدن...

این طور بیان یعنی این که یک عده معترضند که ما هم با آنها موافقتی نداریم.

در حالی که این معترضان مردم هستند که رژیم معدنشان را می برد و زمین هایشان را غصب می کند. آیا بهتر نیست بنویسیم:

دوست: مردم (یا جمعی از مردم) شاهرود برای اعتراض به فعالیت معدن.... تجمع کردند.

بخش پنجم

تکرار نکنیم

تکرار باعث ملال بیننده و شنونده می شود:

تکرار یک عبارت در یک پاراگراف:

شخصیت های سیاسی برای اولین بار از شهر ... بازدید می کردند و می گفتند این اولین بار است که چنین شهری را می بینند و اولین باری است که هم چنین خبرنگاران گفتند اولین بار است که

این تکرار از یک طرف در شنونده دل زدگی ایجاد می کند و از طرف دیگر چنین فضایی می دهد که انگار ساکنان شهر تشنه یک حمایت خارجی هستند.

xxx

آمدن یا رفتن؟

صبح دوشنبه ۳۱ تیر جمعی از ناظران کشاورزی که از استان های مختلف به تهران آمده اند، در مقابل وزارت کشاورزی رژیم تجمع اعتراضی برگزار کردند.

اگر شما خودتان در تهران هم باشید در خبر نباید این طور بگویید. خبرنگار در هیچ جا مستقر نیست. از فراز سر ایران صحبت کنیم.

دوست: از به تهران رفتند.

xxx

«واقع در» ضرورت ندارد.

پیش از این به تاریخ ۱۷ تیرماه سال جاری کارگران کارخانه باختر بیوشیمی
واقع در کرمانشاه.....

درست: پیش از این به تاریخ ۱۷ تیرماه سال جاری کارگران کارخانه باختر
بیوشیمی کرمانشاه.....

xxx

خنثی نویسی نکنیم

شاکیان بهتر است یا مردم غارت شده

شاکیان شرکت آذیکو امروز ۳ مردادماه ۹۸ روبه روی حوزه ریاست...

درست: غارت شدگان توسط شرکت آذیکو روز پنجشنبه، مقابل حوزه
ریاست...

xxx

حقوق معوقه بهتر است یا حقوق پرداخت نشده.

حقوق معوقه حس طرفداری از مردم ندارد. رژیم این طور می گوید که

نگوید اینها حقوقشان پرداخت نشده.

ختی نویسی و چند کلمه‌ی اضافی پشت سر هم

لازم به توضیح است که محمدعلی زحمتکش، فعال صنفی معلمان، روز

سه‌شنبه ۱۷ اردیبهشت‌ماه، بازداشت و جهت تحمل دوران محکومیت خود

راهی زندان عادل آباد شیراز شد.

این کلمات نه تنها اضافه بودند بلکه به نفع رژیم هم هستند. چون کاملاً بی‌طرفانه نوشته شده و انگار قبول داریم که حکمش به حق بوده و باید دوران محکومیتش را تحمل کند.

بعد هم می‌گوییم راهی زندان شد. یعنی خودش رفت. در حالی که می‌توانیم

بنویسیم:

دوست: او را بازداشت کرده و به زندان انداختند.

یعنی رژیم سرکوبگر را افشا کنیم. نه این که زندانی را مطیع و سرب‌راه نشان بدهیم.

xxx

باز هم ختی نویسی:

توجه به بار کلماتی مثل «روانه»:

بعضی می‌نویسند او را روانه زندان کردند.

این روانه هم به نوعی تسلط رژیم و سرب‌راه بودن زندانی را می‌رساند.

درست: در حالی که میتوانیم بنویسیم او را **زندان** کردند. که جرم رژیم نشان داده شود.

xxx

«موسوم» کی می آوریم

«موسوم» وقتی می آوریم که ما این اسم گذاری رژیمی را قبول نداشته باشیم. یعنی اسم خوبی را برداشته و اسم آخوندی رویش گذاشته. آیا در خبر زیر «موسوم» لازم است:

«علیرضا جباری» که به بهانه «امر به معروف» برای مردم مزاحمت ایجاد کرده بود، توسط شماری از جوانان شجاع گوشمالی داده شده و روانه بیمارستان **موسوم به** رجایی قزوین گردید.

درست: اگر بیمارستان رجایی قبلا مثلا بیمارستان **حنیف نژاد** بوده می توانیم بنویسیم **موسوم به...** اما در اینجا به نظر نمی رسد که ضرورتی داشته باشد.

xxx

فشردن چند خبر در هم

خبر زیر را بدون تيق بخوانيد و بگويد خبر چه بود؟

نمونه: امروز دوشنبه صدها تن از کشاورزان اصفهان در اعتراض به تصرف حریم و بستر زاینده رود، توسط نیروگاه برق اسلام آباد اصفهان، جمعی از کارگران کارخانه قند فسا و جمعی از کارگران راه آهن بندرعباس، در اعتراض به پرداخت نشدن چندین ماه حقوق عقب افتاده و کارگران کارخانه آب معدنی داماش واقع در حوالی شهرستان رودبار گیلان در اعتراض به فروش ۲۰ خودرو کامیونت حمل بار این واحد تولیدی طی روزهای اخیر تجمع و اعتصاب کردند

دوست:

امروز دوشنبه چند حرکت اعتراضی جریان داشت. صدها تن از کشاورزان اصفهان در اعتراض به تصرف حریم و بستر زاینده رود، توسط نیروگاه برق اسلام آباد اصفهان اعتراض کردند. جمعی از کارگران کارخانه قند فسا و جمعی از کارگران راه آهن بندرعباس، در اعتراض به پرداخت نشدن چندین ماه حقوق عقب افتاده تجمع کردند. کارگران کارخانه آب معدنی داماش واقع در حوالی شهرستان رودبار هم در اعتراض به فروش ۲۰ خودرو

کامیونت حمل بار این واحد تولیدی طی روزهای اخیر تجمع و اعتصاب کردند.

رهنمود در مورد پاراگراف بالا: هر جمله را زود به فعل برسانید. یعنی شنونده را منتظر فعل نگاه نداریم. این کار هم خواندن توسط گوینده را آسان می کند هم فهمیدن توسط شنونده را.

xxx

متوالی

وقتی می گوئیم «متوالی» که حتما تاکید داریم که این دو روز به هم چسبیده بوده

کارگران خطوط ابنیه فنی راه آهن نواحی احمدآباد رفسنجان و سیرجان هرمزگان برای دومین روز **متوالی** در اعتراض به...

در خبر بالا معلوم است که دومین روز از هم دور نبوده. اگر دور بود می نوشت **برای دومین بار...**

بنابراین **متوالی** اضافی است.

«خود» اضافی

کارگران تراورس حوزه احمدآباد هرزگان در اعتراض به پرداخت نشدن ۳ماه حقوق و مزایای خود دست از کار کشیده و اعتصاب کردند

معلوم است که مزایای خودشان بوده. کارگران برای مزایای دیگران که نمی‌روند تظاهرات کنند.

xxx

«توصیف» اضافی

روز شنبه ۵مرداد جمعی از فرهنگیان از استان‌های فارس و بوشهر، در شیراز، در حمایت از زندانی سیاسی محمدعلی زحمتکش (فعال صنفی معلمان که در زندان عادل آباد شیراز در بند است) تجمع کردند.

محمدعلی زحمتکش، فعال صنفی معلمان، روز سه‌شنبه ۱۷ اردیبهشت‌ماه، بازداشت و زندانی شده است.

وقتی در جمله‌ی قبلی گفتیم که فرد فعال صنفی معلمان بوده در جمله بعدی لزومی به تکرار نیست.

بخش ششم

اضافه‌های پشت هم

با کسره‌های پشت سر هم کلمات را به هم وصل نکنیم

مدیر کل دفتر بهبود تغذیه جامعه وزارت بهداشت گفت

همه‌ی کلمات بالا با یک «کسره» به هم وصل شده‌اند. یعنی هشت کسره پشت سر هم. به این می‌گویند تتابع اضافات. که هم آدم را گیج می‌کند و هم خواندش برای مجریان سخت است.

درست: مدیر کل دفتر بهبود تغذیه در جامعه وزارت بهداشت گفت
یا: می‌توانید اسم این مدیر کل را بنویسید و کارش را بگویید و بعد بنویسید
که وی در وزارت بهداشت مدیر کل تغذیه است.

xxx

به شدت یا بسیار

این قسمت از راه آهن کل کشور که تنها نزدیک به ۷ هزار نفر پرسنل دارد،
به‌رغم کم‌شمار بودن کارگزارانش مسئولیت **به شدت** حساسی در تأمین
سلامت...

درست: مسئولیت بسیار حساسی.....

کلمات اضافی غیر ضروری را ننویسیم

صبح هفدهم مرداد جمعی از غارت‌شدگان و سهامداران پروژه کیمیا(اجاره دار) مربوط به تعاونی مسکن فرماندهی آماد و پشتیبانی نیروی زمینی ارتش تحت امر ولایت فقیه ارتجاع، در اعتراض به اختلاس‌های صورت گرفته توسط کارگزاران رژیم، در مقابل دفتر قضایه آخوندی تجمع کردند.

اختلاس یعنی پولی را بالا کشیدن. وقتی میگوییم در اعتراض به اختلاس یعنی آن اختلاس صورت گرفته. پس صورت گرفته توسط اضافی است

xxx

تابع اضافات در همین نمونه:

به تعاونی مسکن فرماندهی آماد و پشتیبانی نیروی زمینی ارتش تحت امر

ولایت فقیه ارتجاع، یعنی کسره‌های نفسگیر پیاپی!!!!

راه حل این است که جمله را تقسیم کنیم:

درست: صبح هفدهم مرداد جمعی از غارت‌شدگان و سهامداران پروژه کیمیا(اجاره دار) تجمع کردند.. کیمیا پروژه ای ست مربوط به تعاونی مسکن فرماندهی آماد و پشتیبانی نیروی زمینی ارتش. ارتشی که تحت امر

ولایت فقیه ارتجاعاست. این تجمع در اعتراض به اختلاس‌های کارگزاران رژیم، در مقابل دفتر قضایه آخوندی انجام شد.

xxx

«شایان یادآوری» بهتر است از «قابل ذکر»

چون فارسی است.

xxx

«در همین رابطه» های اضافی:

میلیونها جوان ایرانی از بحران فاجعه‌بار بیکاری رنج می‌برند. در همین رابطه مرکز آمار ایران رقم بی‌سابقه نزدیک به دو میلیون نفر را که از بازار کار خارج شده‌اند به ثبت رسانده است.

آیا اگر در همین رابطه را حذف کنیم اشکالی پیش می‌آید؟

درست: یکبار جمله را بدون در همین رابطه بخوانید

xxx

«هم» و «دیگر»

یکیشان بس است

این هم عامل دیگر رشد بیکاری شده.

وقتی میگوییم این هم عامل شد. یعنی یک عامل دیگر هم هست و این هم اضافه شد. بنابراین باید بنویسیم

درست: « این هم عامل رشد بیکاری شد »

xxx

قاف سیاسی: نشستن گناه رژیم حاکم

این وضعیت رژیم را مجبور نموده کنترل امنیتی را بالا ببرد و اختناق را هر چه بیشتر کند تا قیامی صورت نگیرد.

پس رژیم تقصیری نداشته!!!

درست: در این وضعیت رژیم به اختناق افزوده تا قیامی صورت نگیرد

بخش هفتم

دراز نویسی

نمونه‌ی جمله‌ی طولانی و روش کوتاه‌نویسی

این جمله سه سطرى يك نقطه در پايان دارد:

به دنبال برملا شدن چند پرونده فساد و اختلاس حكومتى در جريان جنگ
گرگ ها و دستگيرى هاى اخير و هم چنين فرار متهم اول پرونده اختلاس
بانك مركزى روز چهارشنبه، رئيس سازمان خصوصى سازى رژيم، پس از
اعلام استعفا دستگير شد.

درست: همين پاراگراف بخصوص براى گويندگان:

اخيرا چند پرونده فساد و اختلاس حكومتى در جريان دعوهاى
دارودسته هاى نظام آخوندى برملا شد. تعدادى نيز دستگير شدند. از جمله
متهم اول پرونده اختلاس بانك مركزى روز چهارشنبه فرار كرد. رئيس
سازمان خصوصى سازى رژيم هم پس از اعلام استعفا دستگير شد.

xxx

جمع زدن:

وقتی کارگران جمع هستند دیگر دستمزدشان را جمع نمی‌زنیم

کارگران در اعتراض به پرداخت نکردن دستمزدهای ۸ ماهه خود،

درست: کارگران در اعتراض به پرداخت نکردن دستمزد ۸ ماهه خود

xxx

آیا **برگزار** لازم است؟

نادرست: در اعتراض به تجمع **برگزار** کردند

درست: در اعتراض به تجمع کردند.

xxx

یکنفره دست به تجمع زد؟؟؟

حسین کریمی سبزواری از رانندگان شرکت واحد اتوبوسرانی تهران و حومه

برای چندمین بار طی ماه جاری، در اعتراض به اخراج از کار، در مقابل

وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی **دست به تجمع** و تحصن زد.

×××

آیا در زندان دومی اضافه نیست؟

شهید علیرضا شیرمحمدعلی زندانی سیاسی در زندان فشافویه تهران شامگاه دوشنبه ۲۰ خرداد با ضربات چاقوی عوامل رژیم در زندان به قتل رسید

×××

در ترجمه فاعل و مفعول را گم نکنیم

بیانیه فرماندهی مرکزی آمریکا - سنتکام (آمریکا) ۹/۶/۹۸: «نیروهای آمریکایی در تاریخ ۳۱ اوت ۲۰۱۹ دست به حمله‌ای به رهبری القاعده در سوریه در یک تأسیساتی در شمال ادلب سوریه زدند.

مگر آمریکا به رهبری القاعده دست به حمله زده است؟

درست: نیروهای آمریکایی به حمله‌ای علیه رهبری القاعده دست زدند.

×××

سناریو بی اسم

اشکال یک سناریو: یک سناریو داده شده بود که اسم نداشت. اسمی که برای ویرایشگر نوشته بودند نمی تواند اسم سناریو باشد.. سناریوی سوخت!!! آیا همین را بعنوان اسم تولید بنویسیم؟

تکرار بی دلیل و زیادی:

در جمله اول سناریو دوبار **رژیم** آمده. در حالی که بار اول فاعل است و بار دوم اصلاً نباید نوشته شود و اضافی است:

کلام: رژیم آخوندی در یکی دو سال اخیر تلاش کرده که بنزین و حامل های سوخت را سهمیه بندی کند، اما به دلیل وحشت **رژیم** از قیام های مردمی ناشی از گرانی بقیه ی مایحتاج مردم، از این کار صرف نظر کرده است.

xxx

بکار گیری نادرست **ضمن**

بامداد یکشنبه به ساختمان دهیاری سنجر حمله کردند و **ضمن** شکستن شیشه های ساختمان، آن را به آتش کشیدند.

آخر مگر شکستن شیشه ها بزرگتر از آتش کشیدن ساختمان است؟

درست: پس از شکستن شیشه ها کل ساختمان را به آتش کشیدند.

جای و پای

یک کشته و یک مجروح بر جای گذاشت.

او جنبشی را بر پای داشت یا: من از پای نمی‌نشینم.

این «ی» ها را وقتی عادی و خودمانی صحبت می‌کنیم بهتر است حذف کنیم.

درست: برجا گذاشت برپاداشت من از پا نمی‌نشینم.

چون بطور واقعی کلمه پا که پای نبوده. پا است. جا هم همین‌طور. پس چرا **ی** اضافه می‌کنیم؟

بهتر است در همه جا این **ی** اضافی حذف شود.

برای بهتر است از جهت

او دوشنبه هفته گذشته **جهت** پیگیری پرونده‌اش به دادسرا مراجعه کرده بود

او دوشنبه هفته گذشته **برای** پیگیری پرونده‌اش به دادسرا مراجعه کرده بود

بخش هشتم

باز هم جملات طولانی:

در برخی نوشتارها تقریبا جملات دو سطر کامل یا سه سطر کامل است. و چند موضوع را سعی می کنند در یک جمله بگویند. در این مواقع فاعل از فعل به دلیل جملات وابسته‌ی میانی دور می شود و ذهن خواننده گیج می شود. بهتر است هر جمله نصف یا سه چهارم یک سطر باشد و جملات وابسته و اطلاعات اضافی را در جملات دیگری بگوییم.

xxx

عبارات و صفات مبهم

از زندگی حضرت علی:

«در روز خون‌بار جنگ جمل و پس از چیره شدن بر دشمنان غدار، چنان

گذشتی نشان داد که باز هم متناقض با قدرت جنگ آوری و هم چنان تا امروز تکان دهنده است».

معلوم نیست گذشت چرا با قدرت جنگاوری متناقض است. یعنی کسی که قدرت جنگاوری اش زیاد است اهل گذشت نیست..... نکته دیگر عبارت تا امروز تکان دهنده است. یعنی گذشت حضرت علی تا امروز تکان دهنده

است. شاید نویسنده می‌خواسته بگوید که این رفتار حضرت علی برای همیشه درس آموز است. اما تعبیر تکان‌دهنده را برای گذشت کردن به کار نمی‌برند.

×××

به کار بردن عدم در جای نادرست

اغلب می‌نویسند: احساس عدم تمایل داشتم!! در حالی که می‌توان نوشت تمایل نداشتم. و این بیان که عادت شده در سیما هم تکرار می‌شود.

اصولا منفی کردن جمله در فارسی با اضافه کردن «ن» به فعل است. مثلا می‌نویسیم عدم بیان! که فارسی اش می‌شود: نگفتن. یا بیان نکردن.

یا می‌نویسیم عدم رعایت اصول..... که باید نوشت: رعایت نکردن اصول

یا می‌نویسیم عدم وجود امکانات. که عدم خودش ضد وجود است. و باید نوشت نبود امکانات

کاربرد درست عدم تنها در جایی است که می‌خواهیم از نیستی صحبت کنیم. یا عنوانی است که فعل ندارد

مثال: عدم احساس مسئولیت سردمداران

عدم برای منفی افعال نیست. رسم شده که همه بجای نوشتن نخوردن
نداشتن از عدم استفاده می کنند: عدم نوشتن. عدم رعایت کردن. عدم
داشتن.

×××

بعضی وقتها می نویسیم: فلانی کتابی به رشته‌ی تحریر درآورد... می توان
بجایش نوشت: کتابی نوشت

×××

مبنی بر به جای برای

می نویسیم: طرح مصدق مبنی بر ملی شدن نفت..... که باید نوشت طرح
مصدق برای ملی شدن.

مبنی بر یعنی چیزی که بر بنایی دیگر گذاشته شود.

×××

بر اضافی در انگیز

انگیزختن و شوراندن. یا رخت بستن. خودشان بدون بر معنی می دهند و یک
بر به آن اضافه کردن لازم نیست.

مثلا می گوئیم شورانگیز. و نمیگوئیم شوربرانگیز. درستش همان شورانگیز است.

اما خیلی ها این بر را اضافه می کنند و می نویسند. او ملتی را برشورانند. یا تعجب برانگیز بود. در حالی که تعجب انگیز درست است. و بر نمی خواهد. یا شادی از میان آنان رخت بست. درست است. و رخت بر بست لازم نیست. بعضی ها می نویسند انگیزه از من رخت بر بست. که همان رخت بست درست و کافی است

xxx

تلفظ غلط شش

بعضی عدد شش را شیش می گویند. هزار و شیشصد و پنجاه... که ششصد درست است.

xxx

غرامت gharamat

بعضی به غرامت gharamat میگویند غرامت gheramat که غلط است. درست با زبر است.

عناوین طولانی گزارشها یا مقالات

عناوین گزارشها بسیار طولانی است. و در آن تمام مساله را بیان می کنیم. مثلا: هراس رژیم از تحریمها به دلیل وحشت از قیامها..... بیان تمامی جوهر یا محتوای گزارش در عنوان باعث می شود که هم عنوان جاذب نباشد و هم دیگر انگیزه‌ای برای خواندن مطلب نماند.

بخش نهم

بیان مبهم:

آیا رژیم برای خرید گوجه فرنگی از کشاورزان اصرار دارد؟

بیان مبهم: کشاورزان در اعتراض به پافشاری مدیریت کارخانه برای خرید گوجه فرنگی از کشاورزان با قیمت پایین تجمع کردند.

وقتی جمله آخر را این طور بنویسیم معلوم می شود که منظور نویسنده چیز دیگری بوده:

دروست: کشاورزان در اعتراض به پافشاری مدیریت کارخانه برای خرید ارزان گوجه فرنگی از آنها تجمع کردند.

xxx

آیا ما کسی را مورد هدف قرار می دهیم؟

نادرست: دیلی استار ۹۸/۷/۷: «... ایران می تواند توسط آمریکا با یک قدرت شوکه کننده و هراسناک "مورد" هدف قرار بگیرد که می تواند یک شبه آنها را شکست دهد.

مورد یعنی محل ورود. وقتی به چیزی ورود می‌کنیم یعنی کاری رویش می‌کنیم.

مثلاً: من متن را **مورد بررسی** قرار دادم. او مرا **مورد خطاب** قرار داد. او **مورد اصابت** تیر قرار گرفت. او **مورد انتقاد** قرار گرفت. من بیمار را **مورد معاینه** قرار دادم. من **مطلبی** را **مورد دقت** قرار دادم.

همیشه بعد از «مورد» یک «مصدر» می‌آید. بررسی کردن. خطاب کردن. اصابت کردن. یا اگر اسم می‌آید این اسم در حقیقت یک مصدر است مثلاً: او **مورد «خشم»** من قرار گرفت. یعنی در حقیقت خشم گرفتن و غضب کردن من.

اما «هدف» اسم است.

نمی‌توانیم بگوییم او **مورد لیوان** قرار گرفت. او **مورد آفتاب** قرار گرفت بنابراین باید بگوییم او **مورد اصابت** قرار گرفت.

یا وقتی چیزی را بعنوان «هدف» انتخاب می‌کنند می‌گویند:

او «هدف» قرار گرفت.

خانه ما هدف حمله پاسداران قرار گرفت. یعنی پاسداران خانه‌ی ما را بعنوان هدف تفنگ‌هایشان قراردادند

پس مورد هدف غلط است.

درست: او هدف قرار گرفت.

درست: ایران می‌تواند توسط امریکا هدف قرار بگیرد.

xxx

چرا روی چیزی حساب کنیم؟

این از فرهنگ انگلیسی است که می‌گویند ما روی آن مساله فکر کردیم. ما هم می‌نویسیم:

نادرست: رژیم‌آخوندها در تجاوزگری‌هایش روی بی‌عملی جامعه جهانی حساب می‌کند.

درست: رژیم‌آخوندها در تجاوزگری‌هایش بر بی‌عملی جامعه جهانی حساب می‌کند.

نادرست: من روی یک موضوع فکر کردم؟

درست: من به یک موضوع فکر کردم.

xxx

برای مترجمان:

غیردقیق است یا دقیق نیست؟

نادرست: ترجمه از: - سایت العربیه (فارسی) ۹۸/۷/۱۰: «عادل الجبیر وزیر مشاور در امور خارجه پادشاهی عربی سعودی بامداد چهارشنبه ۲ اکتبر ۲۰۱۹ تاکید کرد که ادعای رژیم ایران مبنی بر این که سعودی پیام‌هایی را به تهران ارسال کرده **غیردقیق** است.

توضیح: خارجی‌ها با حرف اضافه in بر سر دقیق می‌گویند غیردقیق است. ما هم **نا** داریم **نادقیق**. حالا از هر دوی این‌ها بهتر این است که بنویسیم: **دقیق نیست**.

درست: عادل الجبیر تاکید کرد که ادعای رژیم ایران مبنی بر این که سعودی پیام‌هایی را به تهران ارسال کرده **دقیق نیست**.

کاربرد درست عبارات

«پس از آن» یا «به این علت» رخ داد؟

نادرست: استفاده از سرنگهایی که باعث مبتلا شدن بیش از ۳۰۰ تن به بیماری ایدز شده، خشم مردم را برانگیخته. این جنایت پس از آن رخ داد که مأموران بهداشت رژیم برای آزمایش قند خون از سرنگ آلوده استفاده کردند.

درست: این جنایت به این علت رخ داد که مأموران بهداشت رژیم برای آزمایش قند خون از سرنگ آلوده استفاده کردند

علت ابتلای مردم این بوده که مأموران بهداشت رژیم برای آزمایش قند خون از سرنگ آلوده استفاده کردند. نه این که پس از استفاده جنایت رخ داده باشد.

نکته: به معانی عباراتی که می‌نویسیم اشراف پیدا کنیم.

×××

آیا «قیمت»، خودش با «افزایش» مواجه می شود؟

نادرست: قیمت‌های جدید نان از هفته گذشته اعلام شد، قیمت نان لواش با افزایش ۵۰ درصدی مواجه شد تا به رقم ۳۰۰ تومان برسد.

درست:

قیمت نان لواش ۵۰ درصد گران شد و به رقم ۳۰۰ تومان رسید.

×××

«از سوی دیگر» یعنی از یک طرف دیگر. وقتی گفته می شود که یک طرف موضوع را گفته باشیم.

مثلاً. من از یک سو پول ندارم و وضع مالی ام خراب است، از سوی دیگر نیاز به ماشین دارم.

یا: از یک سو رژیم می گوید این حرفها دروغ است از سوی دیگر مقاومت اسنادش را نشان می دهد

نمی شود برای دو چیز هم سو مثل قیمت لواش و قیمت سنگک این اصطلاح را به کاربرد.

نادرست: قیمت‌های جدید نان از هفته گذشته اعلام شد، قیمت نان لواش با افزایش ۵۰ درصدی مواجه شد تا به رقم ۳۰۰ تومان رسید. **از سوی دیگر** قیمت انواع نان بربری و سنگک هم به هزار تا ۲۰۰۰ تومان افزایش یافت.

درست: قیمت نان لواش ۵۰ درصد گران شد و به رقم ۳۰۰ تومان رسید. **هم‌چنین** قیمت انواع نان بربری و سنگک هم به هزار تا ۲۰۰۰ تومان افزایش یافت.

بخش یازدهم باز هم کاربرد درست کلمات

«بی صداقتی» درست است یا «ناصداقتی»؟

من «ناصداقتی» داشتم؟! یا من «بی صداقتی» داشتم.

«بی» وقتی به کلمه‌ای اضافه می‌شود صفت می‌سازد: بی چاره. بی پول. بی ریا. یعنی یک فردی یا چیزی که از چیزی عاری است. مثلا دیوار بی پنجره. ساختمان بی آهن.

ولی «نا» چیزی را منفی می‌کند. مثلا به سر صفت صادق اضافه کنیم می‌شود ناصادق. یعنی منفی همان صفت.

«نا» به سر درست منفی می‌شود و می‌شود نادرست

بنابراین «نا» به سر «اسم» نمی‌توانیم بیاوریم. مثلا نادیوار... یا ناپنجره... غلط است. نامرد هم که می‌گوییم منظور از مرد در اینجا داشتن همت و غیرت است.

پس : ناصداقتی منفی صداقت ورزیدن است. یعنی مصدر است. یعنی
صداقت نورزیدن

ولی بی صداقتی یعنی صداقت نداشتیم. می توانیم بگوییم من ناصادق بودم. اما ناصداقتی داشتم غلط است. بعلاوه وقتی می شود گفت ناصادق بودم چرا بگوییم ناصداقتی کردم. اگر خیلی عمد داشته باشیم باید بگوییم: من بی صداقتی کردم.

xxx

شما «روی» چیزی فکرمی کنید یا «به» چیزی؟

در کارها «روی» سناریونویسی تاکید شده است؟

یا در کارها «به» سناریونویسی تاکید شده

در کارها «روی» هدف متمرکز باشیم یا «بر» هدف؟

«روی» چیزی فکر کردن از فرهنگ انگلیسی آمده. «بر» چیزی تاکید می کنند

نه «روی» چیزی. «به» مساله ای فکرمی کنند نه «روی» مساله ای....

«در» مساله ای تمرکز می کنند نه «روی» آن.

«روی» از کلمه ی on انگلیسی ترجمه شده. تازه انگلیسی ها هم می گویند من

درباره آن فکرمی کنم نه «روی» آن.

بخش دوازدهم

استفاده از «و» های تکراری

از کلمه ربط «و» پشت سرهم استفاده نشود مثلاً:

تظاهرات ... در ارومیه «و» کرمانشاه «و» سنندج «و» مهاباد «و» بوکان «و» سقز
«و» اشنویه «و» سردشت «و» پیرانشهر «و» بانه «و» مریوان صورت گرفت

درحالیکه بهتر است بشکل زیر نوشته شود:

تظاهرات در ارومیه، کرمانشاه، سنندج، مهاباد، بوکان، سقز، اشنویه،
سردشت، پیرانشهر، بانه «و» مریوان صورت گرفت

بویژه هنگام خواندن بهتر است با ویرگول (یعنی مکث) حل شود و فقط
آخرین کلمه «و» داشته باشد.

×××

کدام شکل بهتر است:

آنها در **اعتراض** به تحویل شرکت به عوامل رژیم تحت عنوان خصوصی سازی و بلا تکلیفی شغلی و معیشتی خود **تجمع** کردند

یا

درست: آنها در **تجمع** خود به تحویل شرکت به عوامل رژیم تحت عنوان خصوصی سازی و بلا تکلیفی شغلی و معیشتی خود **اعتراض** کردند
رهنمود: بیشتر فکر کنیم و جمله مان را دوباره بخوانیم و بهتر بنویسیم.

xxx

کلمه «متوالی» یعنی چه؟

بر اساس اخبار منتشر شده از سوی خبرگزاری حکومتی ایلنا، این گروه از کارگران کنتورسازی قزوین روز پنجشنبه ۲۵ مهر **برای چندمین بار متوالی** با در دست داشتن بنرهایی، در اعتراض به دریافت مطالبات.....

اگر این چندمین بار پشت سر هم باشد باید نوشت **برای روزهای متوالی**

رهنمود: کلمات را دقیق بکار بگیریم.

xxx

راهپیمایی «با حضور» معترضان؟؟

راهپیمایی بعد از ظهر جمعه هم با حضور گسترده معترضین در حال برگزاری است.

مگر راهپیمایی میتواند «بدون حضور» گسترده معترضان باشد؟؟

درست: راهپیمایی معترضین بعد از ظهر جمعه هم در حال برگزاری است.

رهنمود: اِدا کَلِيشه‌ای ننویسیم.

xxx

کی مجبور به فرار شد؟

مردم با ماموران آتش‌نشانی که برای خاموش کردن خانه رفته بودند، درگیر شدند و با سنگ ماشینها را خرد کرده و مأمورین رژیم را هم مجبور به فرار کردند. بعد ماشینها که ۲ عدد بودند را خرد کردند و مجبور به فرار شدند.

کی مجبور به فرار شد. مامورین یا مردم؟

درست: مردم با ماموران آتش‌نشانی که برای خاموش کردن خانه رفته بودند، درگیر شدند و با سنگ ماشینها را خرد کرده و مأمورین رژیم را هم

مجبور به فرار کردند. بعد ماشینها که ۲ عدد بودند را خرد کردند و خودشان هم صحنه را ترک کردند.

رهنمود: فاعل را هیچ گاه گم نکنیم.

بخش سیزدهم باز هم کلمات اضافی

مگر ماموران آتش نشانی برای کاری غیر از خاموش کردن آتش می‌روند؟
نادرست:

مردم با ماموران آتش نشانی که برای خاموش کردن خانه رفته بودند، درگیر شدند و ...

درست:

مردم با ماموران آتش نشانی درگیر شدند و ...
xxx

فعل‌های نادرست

آیا سخنرانی برگزار می‌شود؟

سعید نمکی، وزیر بهداشت، در بخشی از سخنرانش در دانشگاه تهران که به مناسبت آغاز سال تحصیلی برگزارشد، از وسعت دامنه جذب دانشجویان برای درآمدزایی دانشگاه، چنین پرده برمی‌دارد:

اصلاً نیاز به این فعل برگزارشد نبود:

سعید نمکی، وزیر بهداشت، در بخشی از سخنرانش در دانشگاه تهران به مناسبت آغاز سال تحصیلی، از وسعت دامنه جذب.... پرده برمیدارد.

بخش چهاردهم عبارات فکر نشده

فریادهای اعتراضی یعنی چه؟

ویدیوی این زن لبنانی و فریادهای اعتراضی او علیه حسن نصرالله به طور گسترده‌ای در شبکه‌های اجتماعی منتشر شده است.

نادرست: فریادهای اعتراضی

درست: فریادهای اعتراض

رهنمود: نگذاریم چیزی که به آن فکر نکرده‌ایم سر زبان‌مان بیفتد.

xxx

سبب ایجاد حریق شده؟

برخی رسانه‌ها گزارش کردند که نشتی در یکی از واحدهای پالایشگاه نفت آبادان، سبب ایجاد حریق شده.

سبب خودش یعنی باعث ایجاد چیزی شدن. این ایجاد را می‌توان حذف کرد.

رهنمود: به معانی واژه‌هایی که قبلاً شنیده‌ایم یکبار دیگر فکر کنیم

×××

و هم‌چنین؟

نادرست: و هم‌چنین باید به این مساله اشاره کرد که....

درست: هم‌چنین باید.....

و هم‌چنین و و یا در هر دوی این‌ها («و») اضافی است.

رهنمود: بسیاری از «و» ها یا «هم‌چنین» ها یا «که» ها در نوشته ما اضافی است. یک‌بار دیگر نوشته خود را بخوانیم

×××

جمله را با فاعل شروع کنیم.

نمونه جمله مجهول: با تاسیس سازمان مجاهدین خلق ایران، بن بست مبارزات سیاسی جامعه شکسته شد و راه تازه‌ای در پیش پای جوانان پرشور مسلمان که نمی‌توانستند در مقابل حاکمیت سیاه اختناق ساکت بمانند گشوده شد

نمونه جمله معلوم: تاسیس سازمان مجاهدین خلق ایران، بن بست مبارزات سیاسی جامعه را شکست. سپس راه تازه‌ای در پیش پای جوانان پرشور مسلمان که نمی‌توانستند در مقابل حاکمیت سیاه اختناق ساکت بمانند گشود رهنمود: جمله های معلوم بنویسیم نه مجهول.

×××

آیا دکتر فاطمی فرمان شاه را اطاعت کرد؟

دکتر حسین فاطمی روز به فرمان شاه در مقابل جوخه اعدام ایستاد و جان خود را فدای آزادی کرد.

درست: دکتر حسین فاطمی به فرمان شاه به جوخه اعدام سپرده شد. اما جانانه ایستاد و جان خود را فدای آزادی کرد.

در جمله اول انگار شاه به دکتر فاطمی فرمان داده که برو جلوی اعدام بایست و نترس!! انگار فاطمی سردار شاه بوده.

مشابه‌اش این جمله است:

سردار حسن به فرمان رهبرش خود طناب دار را به گردن انداخت و جانانه جان باخت.

در حالی که دکتر فاطمی به فرمان آزادی و مصدق مرگ را پذیرفت. نه به فرمان شاه.

رهنمود: هر کلمه‌ای می‌نویسیم فکر کنیم درست است یا نه

بخش پانزدهم

به شهر آمد یا به شهر رفت؟

این خبر را بخوانید:

این نکات برای مترجمان هم خوب است:

سایت نیوز مکس ۹۸/۹/۴: «سایت آمریکن میروور - مصاحبه شوندگان: جیمز وولسی، مدیر سابق سی آی ای در زمان بوش تودور دیسکون، خبرنگار آمریکایی که در ایام کهکشان به اشرف سه آمد و مصاحبه‌های متعددی کرد

اشکال اول: کاربردن کهکشان: کهکشان یک اصطلاح داخلی خودمان است و تلویزیون آمریکن میروور نگفته در ایام کهکشان. باید مثلا گفته باشد در ایام گردهمایی بزرگ مقاومت ایران ...

نکته دوم این که: حتما خبرنگار نویس امریکایی نوشته به اشرف سه آمد.

ولی مترجم نوشته آمد.

این آمد یعنی خبرنگار نویس در اشرف سه است

درست: خبرنگار آمریکایی ... به اشرف سه رفت.....

xxx

وقت گذراندن در فرهنگ انگلیسی و تفاوتش با فارسی

وقت گذراندن در جایی، در فرهنگ انگلیسی به معنای «در آنجا مدتی بودن» است. ولی در فارسی به معنی «وقت تلف و تباه کردن» است.

حالا به این ترجمه نگاه کنید:

... مجری: (خطاب به خبرنگاری که به اشرف آمده و گزارش خوبی هم از ما

داده) می گوید: «خب، تودور! شما تابستان امسال با اپوزیسیون ایران در آلبانی

وقت گذراندید. مقداری درباره آن به ما توضیح دهید.»

درست: بهتر است ترجمه کنیم که: شما تابستان امسال مدتی با اپوزیسیون

ایران در آلبانی بودید.....

xxx

مورد هدف قرار گرفت یا مورد اصابت؟

سایت روزنامه الزمان - ۹ دسامبر ۲۰۱۹

بغداد - خبرگزاری

خاطرنشان می شود منطقه **مورد هدف** این حمله، محل استقرار نیروها و دیپلمات های آمریکایی است.

درست اول: هدف این حمله منطقه ی استقرار نیروها و....

درست دوم: منطقه **مورد اصابت** این حمله، محل استقرار....

بخش شانزدهم

ترجمه کردن

دو نمونه از تصحیح یک ترجمه را بررسی می‌کنیم:

معمولا متنهای پایشی (مانیتورینگی) چون فیلم دارند و فیلم گیر است احتیاج به کار زیادی ندارند. فقط خود جمله‌ها باید از نظر دستوری درست باشند و با نقطه گذاشتن کوتاه شوند و در هیچ جا غلط در ترجمه نداشته باشند.

جمله‌ها همه ساختار یک جمله ساده، (نهاد و گزاره) را داشته باشند. تصحیح بخشی از یک ترجمه را در زیر می‌بینید. از آن پس خودتان برای تمرین خود، یک بند را تصحیح کنید.

زرد یعنی تکمیل و تصحیح... آبی یعنی غلط و اشتباه. حباب‌ها را هم بخوانید.

«جزیره‌های دوردست اندونزی یکی از زیستگاه‌های متنوع چشمگیر طبیعت.

از قدیمی‌ترین جنگل‌های بارانی سیاره زمین تا آتشفشان‌های سر به فلک

کشیده. و با اقیانوس‌های و بسیاری مکان‌ها در داخلش اعماق آن

تایم کد: ۰۰,۲۷

ایزوله شده **دورمانده از همه چیز**. برای زندگی، هزاران سال **زندگی** در این مکان به شکل های خیره کننده ای رشد کرده است برای بسیاری این یک نبرد است برای بقا

.....

بعضی از حیوانات تکامل پیدا کرده اند به صورت **غول پیکر** در اندازه های بسیار بزرگ

....

با **زندگی** در این محل محدود شده حیوانات **عظیم الجثه غول پیکر** در نزدیکی یکدیگر زندگی می کنند در یک نبرد برای زندگی **قطع کرده اند** در این جهان گم شده آن ها مجبور شده اند

...

ولی این حیوانات غول پیکر چگونه ممکن است **زندگی کنند** در جزیره ای **مثل این** در چنین جزیره ای **در یکی از** که خود یکی از رازهای طبیعت است **زندگی کنند؟**

...

بعضی از جزیره‌های آتش‌فشانی در ... شرقی شرق اندونزی باقی مانده‌اند. به گونه‌ای غیرزیستی بدون حیات. ولی حیوانات در اینجا راه خود را پیدا کرده‌اند اینجا

...

حال خودتان این پاراگراف را تصحیح کنید و خود را امتحان کنید:

و این هیولا حتی آموخته است که از درخت‌ها بالا برود و ... را جستجو می‌کند این خرچنگ نخل است، بزرگ‌ترین موجود زمینی ... بر روی زمین، بر روی رژیم غذایی نارگیل او یک خرچنگ نارگیل دیگر است

...

با گذراندن ۴ هفته در زیرزمین ... این ... موجود گرسنه در حال ظاهر شدن است در طی روز در جستجوی غذای مورد علاقه خود

xxx

پرهیز از بیان همه اطلاعات در یک جمله

در ترجمه از بیان همه اطلاعات در یک جمله خودداری کنیم نمونه:

نادرست: خبرگزاری رویترز (انگلیسی) ۹۸/۱۱/۱۸: «وکلاي کانادايي، که قبلاً با موفقیت از ایران شکایت کرده‌اند، در پی شکایت جمعی به‌نماینده‌گی از قربانیانی که سرنشینان یک هواپیمای اوکراینی که در ماه گذشته در تهران ساقط شد، برای دریافت جبران خسارت به میزان حداقل ۱,۵ میلیارد دلار کانادایی (۱,۱ میلیارد دلار آمریکایی)، هستند. این دادخواست، ایران، رهبر عالی آن، سپاه نخبه پاسداران، و دیگران را به‌عنوان متهم مشخص می‌کند.»

درست: وکلای کانادایی که قبلاً در شکایت از ایران موفق بوده‌اند در پی یک شکایت دیگر هستند؛ شکایتی، به‌نماینده‌گی قربانیان هواپیمای اوکراینی که ماه گذشته در تهران ساقط شد.. وکلا برای جبران خسارتی به میزان حداقل یک و نیم میلیارد دلار کانادایی اقدام می‌کنند (معادل یک و یک دهم میلیارد دلار آمریکایی). این دادخواست، رژیم ایران و رهبر و سپاه... را متهم می‌کند.»

بخش هفدهم

«که» جمله را طولانی می کند.

«این یافته‌ها پس از خبرهایی گزارش شد که دستورالعمل‌های دولتی ماسک، که به شهروندان آمریکایی دستور می دهد که تجهیزات حفاظتی را به عنوان یک "روش جدید" در زندگی روزمره بپوشند، توسط مراکز کنترل و پیشگیری از بیماری در حال بحث است.»

برای فهم جمله‌ی بالا دوسه بار باید آن را خواند.

برای حل این مشکل چه باید کرد؟

پاسخ: تجزیه‌ی مطالب گفته شده.

این یافته‌ها پس از دستورالعمل‌های دولتی ماسک گزارش شد.

این یافته‌ها به شهروندان آمریکایی دستورات جدید می دهند.

از جمله می گویند که تجهیزات حفاظتی را به عنوان روش جدید زندگی بکار گیرند.

این یافته‌ها توسط مراکز پیشگیری از بیماری در حال بحث است.

ساده کنید:

تمرین: این متن ترجمه شده را ساده کنید:

منابع انگلیسی ۹۹/۱/۱۳: «دولت محافظه کار جانسون چهارشنبه به دلیل عدم انجام وعده‌های خود مبنی بر افزایش میزان آزمایش‌های انجام‌شده برای کووید - ۱۹، حتی در شرایطی که این کشور شاهد بزرگ‌ترین افزایش روزانه خود در مرگ در میان مبتلایان به ویروس به ۲۳۵۲ رسیده بود زیر آتش انتقادات بود.»

بخش هجدهم

کلمات نادرست بکار برده شده

درد و دل غلط است

«درددل کردن» یک فعل است. یعنی بیان دردی که در دلشان مانده است.

درد و دل بی معنا است.

درست: درد دل

xxx

تکیه به چیزی یا تکیه بر روی چیزی؟

جی‌آپ برای پیروزی، بر روی توان عنصر انقلابی تکیه کرد؟ یا به توان عنصر

انقلابی تکیه کرد؟

معمولا تکیه به چیزی می دهند نه بر روی چیزی؟

کلمه‌ی روی از ترجمه‌ی جملات انگلیسی آمده است. انگلیسی‌ها می گویند

I work on it بعد مترجمانی که ترجمه‌ی تحت لفظی می کنند در ترجمه

می نویسند من روی آن کار می کنم.

در حالی که ما روی چیزی کار نمی‌کنیم. در فارسی ما در زمینه‌ی امری کار می‌کنیم. مثلاً می‌گوییم من به متن شما فکر می‌کنم. من در ساختمان شما کار می‌کنم. من به مساله‌ی شما می‌اندیشم. من به حرف شما فکر می‌کنم نه روی حرف شما!!

xxx

می‌توانیم به جای لوازم التحریر بگوییم لوازم تحریر... یعنی الف و لام را حذف کنیم... البته بهترش نوشت افزار است.

می‌توانیم به جای مبتلابه کلمه‌ی فارسی بکار ببریم... منتها باید جمله را عکس کنیم.

ترکیب مبتلابه یعنی امری که به آن ابتلا پیدا کرده‌ایم. مثال:

موضوع مبتلابه دوستان ما این است... یعنی موضوعی که دوستان ما گرفتارش شده‌اند.

از آنجا که مبتلابه یک ترکیب کاملاً عربی است و در جمله‌ی فارسی خوب نیست بکار ببریم بهتر است جمله را به سبک خودمان بگوییم. مثلاً به جای این که بگوییم:

موضوع مبتلابه طلبکاری دوستان ما شده‌است

بگوئیم:

دوستان ما گرفتار طلبکاری شده‌اند.

بخش نوزدهم

باز هم ترجمه

یادگیری انگلیسی و هر زبان دیگر بسیار خوب است. اما به کاربردن واژه‌های دیگران در جملات هر زبان خوب نیست. به همین علت همه ملت‌ها از زبان‌شان حفاظت می‌کنند. از جمله خود انگلیسی‌ها.. بنابراین خوب است از بکاربردن این واژه‌ها که در گفتارها و نوشتارها زیاد شده‌است پرهیز کنیم.

استپ: توقف کلیک: لمس. سویچ کردن: عوض کردن.

کنسل: لغو. منتفی پاسیو: بی تفاوت بی عمل

آنتراکت: استراحت. تنفس تاپ: خوب عالی

مینیمم: دست کم. کمترینه. حداقل ماکزیمم: دست بالا. حداکثر بیشترینه

اگزجره: بزرگنمایی. بزرگ کردن

سیستماتیک نهادینه. جریانی سوژه: موضوع راندمان: بازده

مکانیزه: ماشینی. فنی.

فاکت: نمونه کلیپس: پیوست مکانیزم: راهکار روش کار

ایکس و ایگرگ: فلانی. فلان کس..

بریف توجیه ورژن: نسخه قرائت خوانش

اتوریتہ قدرت. توانمندی مونیوم: یکدستی. یگانہ واری

پوزیتیویست: عینی گرا چک: بررسی بازرسی. نگاه کردن

اتومات: خود کار سیکل دورہ. دور. کلیک کردن. فهمیدن

فرمت: بافت. وضعیت. پرژکتور: نورافکن. نور

کد: وقتی به معنی جمله‌ای از یک فرد باشد: گزیده کلام

کد وقتی به معنی رمز و نشانه باشد رمز و نشانه و کلیدواژه یا رمزواژه

زوم کردن: تیز شدن. متمرکز شدن

میکس: ترکیب کردن کانفرم: تاکید کردن.

نرمال: طبیعی. لاین: کوچه یا خیابان

بریفینگ: اطلاعیه یا توجیه یا جلسه پروسه: دوره. روند

لینک شدن: وصل شدن. ارتباط گرفتن

دلیوری: نقل و انتقال پراتیک: فعالیت اجرا

مینی میزه کوچک شده کوچک کردن

خودتان هم می توانید واژه های دیگری پیدا کنید. و معادل های بهتری هم در فرهنگنامه ها هست.

بخش بیستم

برخی جایگزین‌های فارسی

در این شماره برخی واژگان فارسی برای بکارگیری ارائه می‌شود:
آپ تو دیت: به‌روزشدن. اما شاید «روزآمدشدن» از آن بهتر باشد. چرا که
«به روز» دو کلمه جداست و اگر آن را به صورت «بروز» بنویسیم با کلمه
«بروز با ضمه یعنی آشکار شدن» اشتباه می‌شود. مثلاً بهتر است بگوییم من
در زمینه اخبار «روزآمد» هستم. یعنی آخرین خبرها را می‌دانم. میتوانیم

به‌روز بنویسیم

اجازه: پرک

اجبار: واداشت

اختلاف عقیده: ناهم‌اندیشی

اختلاف: دوتیرگی

استارت زدن: کلیدزدن کلیدخوردن

اسکورت: همپا

اسلو موشن: نرماهنگ

افق: سپهر

اکتفا: بسنده کردن

المان: عنصر

امضاء: دستینه

اول: نخست

ایجادشده: بر ساخته

آکواریوم: آبزیدان

بزرگداشت: نکوداشت

بورس: بهابازار

به این دلیل است که: از آن روست که

به سرعت خود افزود: پاتیز کرد

بطور عمیق: به ژرفی

پاسپورت: روادید

پایگاه: خاستگاه

پروفایل: رخ نما

پشت دیوار: برونه

پوئن: امتیاز

تاثیر: هنایش انگیزش

تجزیه و تشریح: واگشودن

تجلی: رخ نمایی

تحقیق: پژوهش
تحقیق: واکاوی
تحمل: تاب آوری
تراژدی: سوگستان
ترکیب: هم‌نشانی
ترمینال: پایانه
تشکیل دادن: بر ساختن
تصحیح: ویرایش پیرایش
تعلّم: دانشوری
تغییر: دگردیسی
تقلا: پویه
تمایل: سوگیری
توستر: برشته‌گر
ثروتمند: برخوردار
جوهر: سازمایه
جهت: سویه
چیپس: برگک
حاصل شده: برآمده

حداکثر: دست بالا

حقایق نهفته: پنهانه‌ها

خلاق: آفریننده

خودپرداز: بانک خیابانی

خودکفا: خودبسنده

خودکفایی: خودبستگی

دسر: پی غذا

دکتری: دکترا (چون حرفی که به شکلی نوشته می‌شود و در عربی نوعی

«آ یا الف» است، مربوط به زبان عربی است که به واژهٔ دکتر چسبیده.

بنابراین بهتر است که فارسی‌اش همان آ را بنویسیم.

دکور: آرایه

دکوراسیون: آرایه‌گری

دگراندیش:

دگرباش: آدمهای متفاوت

دوز: اندازه، مقدار، میزان

دوشادوش: هم‌کنار

دیزالو: آمیزه

ذات: جوهره

ذیصلاح: بایسته، شایسته

روشن است: پیداست

سابقه: پیشینه

سازمان‌های غیردولتی: سازمان‌های مردم‌نهاد

سن: آرایه

سنخیت: هم‌نمایی

سیستم: سامانه

شاکله: ساختار

شخصیت: منش

صبح: آفتاب‌دم

ضرورت: بایستگی-بایایی

ضرورت: بایستگی

طبقات بالا: فرادستان

ظاهر: نمود

ظرفیت: گنج

ظریف: باریک

عبور کرده: برگزیده

عدم ضرورت: نبایستگی

عدم کفایت: نابسندگی
عرق طبقاتی گروهی قشری: هم‌گزینی
عملکرد: کارکرد
عنصر: آخشیج
عیان کردن: برکشیدن
فاضلاب: پساب
فاکت: داده
فلش بک: واگرد
فوق‌الذکر: پیش‌گفته
فیبرها: الیاف
فید این: برآیش
قدیمی. کهن. سنتی: پیشانویین
قلمداد: وانمود
قلیل: اندک‌شمار، اندک‌شمارترک
کلیپ تصویری: نماهنگ
کاژل: بافه
کادر مسایل اقتصادی: چارچوب مسایل اقتصادی
کادر: پایوران به معنای عضو

کادر: قاب

کادرهای حزبی: پایوران حزبی

کاریزماتیک: فرمند

کافی: بسنده

کانتینر: بار گنج

کاور: پوشن

کپسول: پوشینه

کشف: یافته

کلیشه‌ای: روش مند (تفکر)

کوشش: سهش

لحظه: دم

لوگو: نشانواره

متداخل: هم پوشان

متفکر: اندیشور

متوهم: گمان مند

محتوا: درونه

محدوده‌ی زمانی - پریود: بازه

محدوده: خطه

محصول: فرآورده
محققانه: پژوه مندانه
مخارج: هزینه
مخفی: پوشیده
مصصح: ویراگر. پیراگر
معتقد: باورمند
معرفی افتتاح: رونمایی
مقدمه: درآمد
مکانیزم: سازوکار
منابع فکری: پایگاه اندیشگانی
منتخب: گزیده
موج: تکانه
مهیاترین: به دست ترین
نامفهوم: گنگ
نت برداری: یادداشت برداری
نتیجه: برآمد
نتیجه: خروجی
نجات دادن: جستاندن

نظر: دید

نظم: سامان

نوع: گونه

نوع: گونه

وارمر: اجاقک

ویروس: بدافزار

هموطن: هموند

هیتر: اجاق